

Modellezés és példányosítás

1.rész

Modellezés

Gregorics Tibor

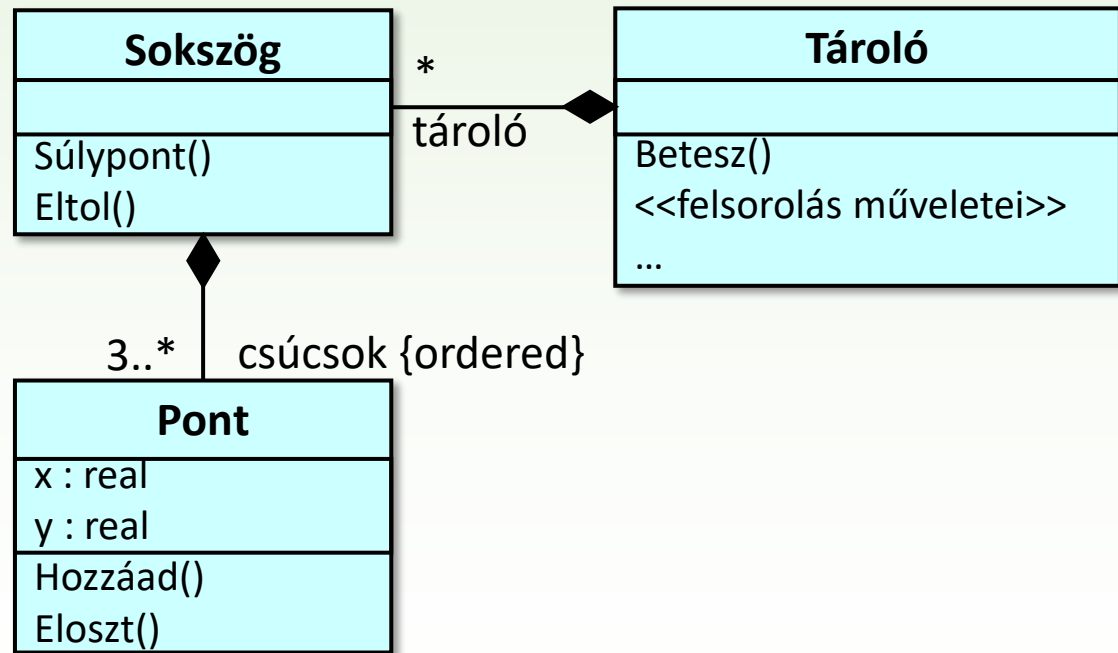
gt@inf.elte.hu

<http://people.inf.elte.hu/gt/oep>

Feladat

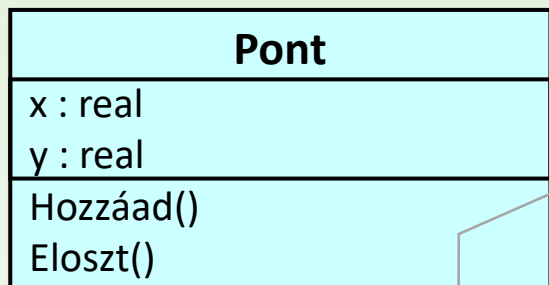
Töltsünk fel egy tárolót különféle sokszögekkel, és mindegyiket toljuk el ugyanazon irányba és mértékkel, majd számoljuk ki az így nyert sokszögek súlypontjait. A csúcspontok és súlypontok koordinátái, sőt az eltolást leíró helyvektor végpontjának koordinátái is legyenek valós számok.

Elemzés eredménye:

Pont modellezése

Elemzés szintje

Tervezési döntés:

- adattagok legyenek **publikusak**
- a metódusok módosítsák azt a pontot, amire meghívják őket

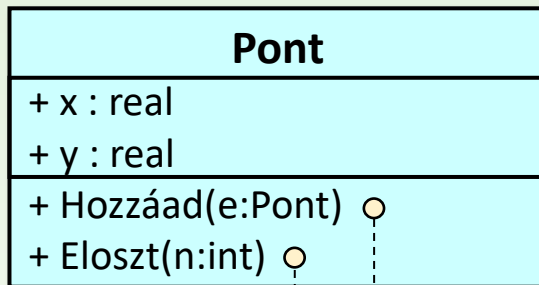
Nyelvfüggetlen implementációs döntések:

- legyen kétféle **konstruktor**
- Legyen egy **setter** a koordináták egyidejű módosítására
- legyen egy pont **kiírás**át végző metódus

Nyelvfüggő implementációs döntések:

- **Kiíráshoz** C#-ban a ToString() metódust kell felülírni

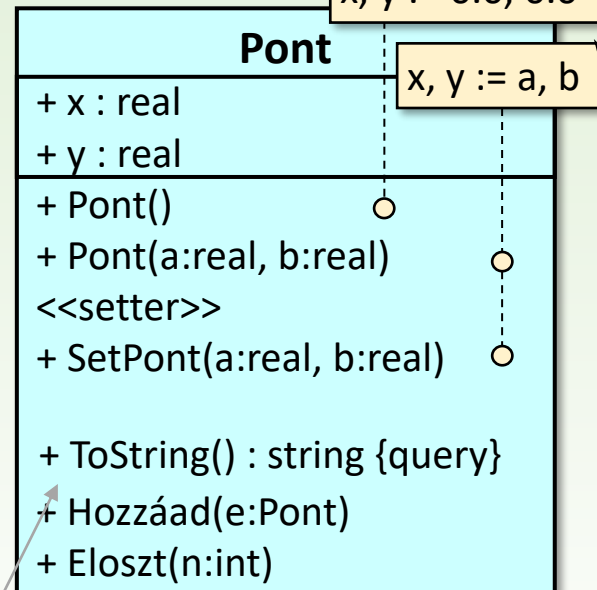
Tervezés szintje

x, y := x + e.x , y + e.y

x, y := x / n , y / n

Megvalósítás szintje

x, y := 0.0, 0.0

x, y := a, b

Pont osztály C# kódja

```
class Point
```

```
{
```

```
    public double x, y;
```

```
    public Point(double x = 0.0, double y = 0.0)
```

```
    { this.x = x; this.y = y; }
```

```
    public void SetPoint(double x, double y)
```

```
    { this.x = x; this.y = y; }
```

```
    public override string ToString()
```

```
    { return string.Format($"({x:0.0#},{y:0.0#})"); }
```

```
    public void Add(Point e)
```

```
    { x += e.x; y += e.y; }
```

```
    public void DivideBy(int n)
```

```
    {
```

```
        if (n == 0) { throw new System.DivideByZeroException(); }
```

```
        x /= n; y /= n;
```

```
    }
```

```
}
```

default paraméter:

```
Point a = new ();
```

```
Point b = new (3.0);
```

```
Point c = new (-4.0, 8.0);
```

aktuális objektum

alapértelmezett működést írja felül

valós szám sztringgé formázása

Pont

+ x : real

+ y : real

+ Pont()

+ Pont(a:real, b:real)

<<setter>>

+ SetPont(a:real, b:real)

+ ToString() : string {query}

+ Hozzáad(e:Pont)

+ Eloszt(n:int)

3

Az objektum orientált nyelvek további ismérve a **nyílt rekurzió**: az objektum mindig látja saját magát, elérí metódusaiban az adattagjait és metódusait.

Sokszög modellezése

Elemzés szintje

Sokszög
csúcsok : Pont[] { csúcsok ≥ 3 }
Súlypont() Eltol()

Tervezési döntések:

- adattag legyen **privát**
- az Eltol() módosítsa azt a sokszöget, amelyre meghívják (**nem query**)

összeadás ~ csúcspontok hozzáadása az origóhoz

$csúcsok := \bigoplus_{csúcs \text{ in } csúcsok} <csúcs.Hozzáad(e)>$

összeadás ~ az eltolt csúcspontok összefűzése

Tervezés szintje

Sokszög
- csúcsok : Pont[] { csúcsok ≥ 3 }
+ Súlypont() : Pont {query} ○
+ Eltol(e:Pont) : void ○

$sp := \sum_{csúcs \text{ in } csúcsok} csúcs$
 $sp.Eloszt(|csúcsok|)$
return sp

Megvalósítás szintje

Sokszög
- csúcsok: Pont[] { csúcsok ≥ 3 }
+ Sokszög(m:int)
<<getter>>
+ Oldalszám() : int {query}
+ GetCsúcs(i:int) : Pont {query}
+ ToString() : string {query}
<<setter>>
+ SetCsúcs(i:int, x, y:real) : void
+ Súlypont() : Pont {query}
+ Eltol(mp:Pont) : void

Implementációs döntések:

- **konstruktor** paraméterként csak az oldalszámot kapja, a csúcsokat az origóba helyezi
- **getter** az oldalszámra
- **getter/setter** az i-dik csúcsra
- **ToString** metódus

Sokszög osztály

Megvalósítás szintje

Sokszög

- csúcsok : Pont[] { |csúcsok| ≥ 3 }

+ Sokszög(m : int)

<<getter>>

+ Oldalszám() : int {query}

+ GetCsúcs(i : int) : Pont {query}

+ ToString() : string {query}

<<setter>>

+ SetCsúcs(i : int, x : real, y : real) : void

+ Súlypont() : Pont {query}

+ Eltol(e : Pont) : void

hiba-észlelés

if m < 3 then error endif

csúcsok := new Pont[m]

for i=1 .. m loop

csúcsok[i] := new Pont()

endloop

forall csúcs in csúcsok loop

csúcs := new Pont()

?

endloop

return |csúcsok|

return csúcsok[i]

str := "<"

forall csúcs in csúcsok loop

str := str + csúcs.ToString()

endloop

str := str + ">"

return str

csúcsok[i].SetPont(x, y)

sp := $\sum_{csúcs \text{ in } csúcsok} csúcs$

sp.Eloszt(|csúcsok|)

return sp

sp := new Pont()

forall csúcs in csúcsok loop

sp.Hozzáad(csúcs)

endloop

sp.Eloszt(|csúcsok|)

return sp

forall csúcs in csúcsok loop

csúcs.Hozzáad(e)

endloop

Sokszög osztály C# kódja

```
class Polygon
{
    class FewVerticesException : Exception { }

    private readonly Point[] vertices;

    public Polygon(int m)
    {
        if (m < 3) throw new FewVerticesException();
        vertices = new Point[m];
        for (int i = 0; i < m; ++i) vertices[i] = new Point();
    }

    public int Sides { ... }
    public Point this[int i] { ... }
    public override string ToString() { ... }

    public Point Centroid() { ... }
    public void Shift(Point e) { ... }
}
```

a 'readonly' miatt a tömb helyfoglalása csak a konstruktorban történhet meg: a tömb memória címe (a tömb hivatkozása) nem változtatható meg, ugyanakkor a tömb elemei szabadon felülírhatók.

itt nem működik a foreach

Sokszög osztály getter-ei speciális nyelvi elemekkel

```
public int Sides
{
    get { return vertices.Length; }
}
```

getter az oldalszámmra:

```
Polygon p = new (3);
int n = p.Sides;
```

```
public Point this[int i]
{
    get { return vertices[i]; }
    set { vertices[i] = value; }
}
```

indexelő getter-setter

a GetCsúcs(i) és SetCsúcs(i) helyett:

```
Polygon p = new (3);
p[0] = new Point(23, -4);
Point q = p[1];
```

```
public override string ToString()
{
    string str = "< ";
    foreach ( Point vertex in vertices ) str += vertex.ToString();
    str += " >";
    return str;
}
```


Sokszög osztály metódusai

```
public Point Centroid()  
{  
    Point centroid = new ();  
    foreach (Point vertex in vertices)  
    {  
        centroid.Add(vertex);  
    }  
    centroid.DividedBy(Sides);  
    return centroid;  
}  
  
public void Shift(Point e)  
{  
    foreach (Point vertex in vertices)  
    {  
        vertex.Add(e);  
    }  
}
```

Modellezés és példányosítás

2.rész

Példányosítás

Gregorics Tibor

gt@inf.elte.hu

<http://people.inf.elte.hu/gt/oep>

Objektum különböző nézőpontokból

Modellezés

- ❑ Az objektum a megoldandó problémának egy részéért felelős, **önálló egyedként** kezelt elem (adatok és metódusok).
- ❑ Az objektum **egységbe zárja** a felelősségi köréhez tartozó adatokat és metódusokat, egy részüket **elrejt**i, hogy azokat csak a metódusai használhassák.
- ❑ Az objektumnak van **életciklusa**: ez az objektum létrejöttével kezdődik, és megszűnésével fejeződik be.

Megvalósítás

- ❑ Az objektum egy **memória-foglalás**, ahol az objektumhoz tartozó adatokat tároljuk; ennek címét tartalmazza egy objektum-változó.
- ❑ Az objektum adattagjainak és metódusainak **láthatósági köre** szabályozható, de a metódusok elérik az objektum összes adattagját és a többi metódusát.
- ❑ A **konstruktor** foglal memóriát egy objektum számára (példányosít), amit a **destruktor** töröl.

Sokszög példányosítása

```
Polygon p = new (3);
```

A `p` **referencia változó** deklarálásakor csak egy akkora memória terület kerül lefoglalásra, amely azt a memória címet (hivatkozást) tárolja, ahol a változó típusának megfelelő adatot (esetünkben egy sokszög adatait) lehet eltárolni. Ezt foglalja le a memóriában a **new** parancs.

```
class Polygon
```

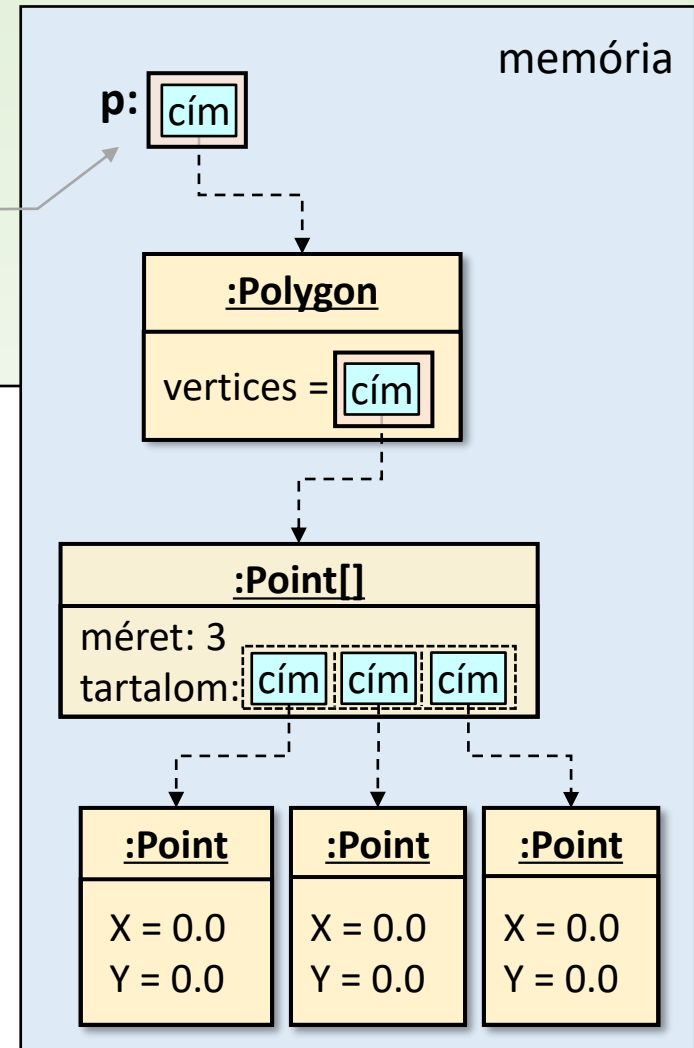
```
{  
    private readonly Point[] vertices;
```

```
    public Polygon(int m)
```

```
    {  
        if (m < 3) throw new FewVerticesException();
```

```
        vertices = new Point[m];  
        for (int i = 0; i < m; ++i)  
        {  
            vertices[i] = new Point();  
        }  
    }  
    ...  
}
```

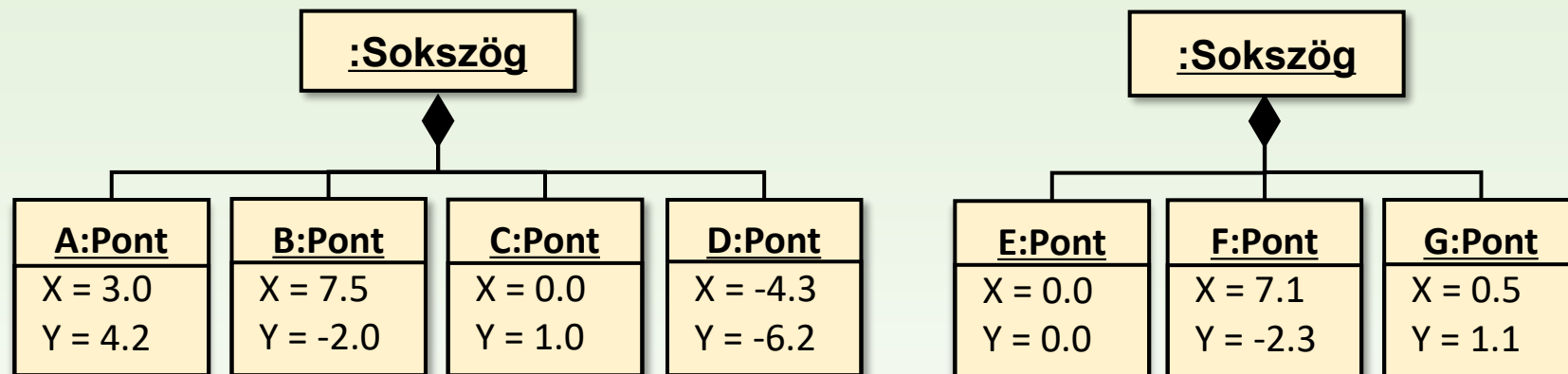
Ezeket a foglalásokat majd a garbage collector szabadítja fel.

A feladat felpopulálása

input.txt

```
4 3.0 -4.2 7.5 -2.0 0.0 1.0 -4.3 -6.2
3 0.0 0.0 7.1 -2.3 0.5 1.1
```



```
TextFileReader reader = new ("input.txt");
List<Polygon> container = new ();
while(reader.ReadInt(out int sides))
{
    container.Add(Polygon.Create(reader, sides))
}
```

sorozat típus

Kell egy metódus, ami a fájl egy sorának adataiból létrehoz egy új sokszöget. De ez nem lehet a sokszög-objektum metódusa, mert azt csak létező sokszög objektumra lehet meghívni. Nem lehet külső metódus sem, mert az nem éri el a sokszög rejtett adattagjait, nem tudná inicializálni azokat. Legyen osztály-szintű (static) metódus.

Osztálysztintű gyártófüggvény

```
public static Polygon Create(TextFileReader reader, int sides)
{
    Polygon p = new (sides);
    for (int i = 0; i < sides; ++i)
    {
        reader.ReadDouble(out double x);
        reader.ReadDouble(out double y);
        p[i].SetPoint(x, y);
    }
    return p;
}
```

létrejön a sokszög az origóba pozícionált csúcsaival, vagy kivételt dob, ha sides<3

beállításra kerülnek egy csúcs koordinátái

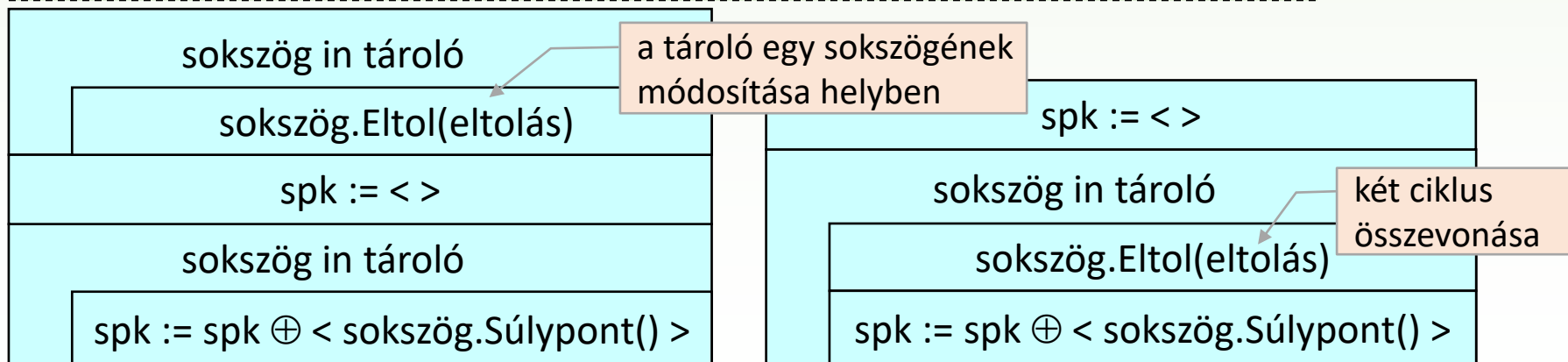
Főprogram

$A = (\text{tároló} : \text{Sokszög}^*, \text{eltolás} : \text{Pont}, \text{spk} : \text{Pont}^*)$
 $Ef = (\text{tároló} = \text{tároló}_0 \wedge \text{eltolás} = \text{eltolás}_0)$
 $Uf = (\text{eltolás} = \text{eltolás}_0$
 $\quad \wedge \text{tároló} = \bigoplus_{\text{sokszög in tároló}_0} \langle \text{Etol}(\text{sokszög}, \text{eltolás}) \rangle$
 $\quad \wedge \text{spk} = \bigoplus_{\text{sokszög in tároló}} \langle \text{Súlypont}(\text{sokszög}) \rangle)$

itt még nem az objektumelvű modell metódusai szerepelnek:
 $\text{Etol} : \text{Sokszög} \times \text{Pont} \rightarrow \text{Sokszög}$
 $\text{Súlypont} : \text{Sokszög} \rightarrow \text{Pont}$

Két összegzés (összefűzés), ahol az első állítja elő a második felsorolását:

$e \text{ in } t$	\sim	$\text{sokszög in tároló}_0$	sokszög in tároló
s	\sim	tároló	spk
$H, +, 0$	\sim	$\text{Sokszög}^*, \oplus, \langle \rangle$	$\text{Pont}^*, \oplus, \langle \rangle$
$f(e)$	\sim	$\langle \text{Etol}(\text{sokszög}, \text{eltolás}) \rangle$	$\langle \text{Súlypont}(\text{sokszög}) \rangle$

1. változat: procedurális szemlélet

```
static void Main()
{
    Thread.CurrentThread.CurrentCulture = new CultureInfo("en-US");
    TextFileReader reader = new ("input.txt");
    reader.ReadDouble(out double x); reader.ReadDouble(out double y);
    Point move = new (x, y);

    List<Polygon> container = new ();
    while(reader.ReadInt(out int sides))
    {
        try
        {
            container.Add(Polygon.Create(reader, sides));
        }
        catch (Polygon.FewVerticesException)
        {
            Console.WriteLine("A polygon needs more than two vertices.");
        }
    }

    foreach (Polygon polygon in container)
    {
        polygon.Shift(move);
        Console.WriteLine(polygon.Centroid());
    }
}
```

using System.Globalization;
using System.Threading;

populálás

számolás

az eltolt polinomok súlypontjait nem tároljuk el egy sorozatban, hanem azonnal kiírjuk

2. változat: objektumelvű szemlélet

```
static void Main()
```

```
{  
    Thread.CurrentThread.CurrentCulture = new CultureInfo("en-US");  
    Application app = new ()  
    app.Run();  
    return 0;  
}
```

```
class Application
```

```
{  
    private List<Polygon> container = new ();  
    private Point move = new ();  
  
    public Application(string fname) { ... /* Populating */ }  
    public void Run()      { ... /* Computing */ }  
}
```

```
public Application(string
```

```
{  
    TextFileReader reader = new (fname);  
    reader.ReadDouble(out double x); reader.ReadDouble(out double y);  
    move.SetPoint(x,y);
```

```
    while(reader.ReadInt(out int sides))  
    {  
        ...  
        container.Add(Polygon.Create(reader, si  
        ...  
    }  
}
```

```
public void Run()
```

```
{  
    foreach (Polygon polygon in container)  
    {  
        polygon.Shift(move);  
        Console.WriteLine(polygon.Centroid());  
    }  
}
```

3. változat: menüvezérelt program

```
static void Main()
{
    Thread.CurrentThread.CurrentCulture = new CultureInfo("en-US");
    Menu menu = new ();
    menu.Run();
    return 0;
}
```

```
class Menu
{
    private Polygon polygon;
    public Menu(){polygon = null;
    public void Run() {...}

    private void MenuWrite() {...}
    private void Case1() {...}
    private void Case2() {...}
    private void Case3() {...}
    private void Case4() {...}
}
```

```
public void Run()
{
    int v = 0;
    do
    {
        MenuWrite();
        v = int.Parse(Console.ReadLine());
        switch(v)
        {
            case 1: Case1(); break;
            case 2: Case2(); break;
            case 3: Case3(); break;
            case 4: Case4(); break;
        }
    }
    while(v != 0)
}
```

```
private void MenuWrite()
{
    Console.WriteLine("0 - exit\n");
    Console.WriteLine("1 - create\n");
    Console.WriteLine("2 - write\n");
    Console.WriteLine("3 - shift\n");
    Console.WriteLine("4 - centroid\n");
}
```

sokszöget létrehozó,
kiíró, eltoló, súlypontját
kiszámoló metódusok

Menüpontok

input1.txt

4 1 1 -1 1 -1 -1 -1 1

input2.txt

3 0 0 -1 0 0 -1

beolvassuk a fájlnevet

```
private void Case1()
{ // create
    Console.WriteLine("File name: ");
    string filename = Console.ReadLine();
    TextFileReader reader = new (filename);
    if(reader.ReadInt(out int sides)) polygon = Polygon.Create(reader, sides);
}

private void Case2()
{ // write
    if(polygon==null) {Console.WriteLine("There is no polygon!"); return;}
    Console.WriteLine(polygon);
}

private void Case3()
{ // shift
    if(polygon==null) {Console.WriteLine("There is no polygon!"); return;}
    ... // reading x, y
    Point move = new (x, y);
    polygon.Shift(move);
    Console.WriteLine(polygon);
}

private void Case4()
{ // centroid
    if(polygon==null) {Console.WriteLine("There is no polygon!"); return;}
    Console.WriteLine(polygon.Centroid());
}
```

Tesztkörnyezet

- A Point és a Polygon osztályok metódusaihoz **tesztelő projektet** készítünk a VS-ben.

1. project reference to Polygon
2. a Polygon névtérnek a Point és Polygon osztályai publikusak legyenek

```
using Polygon;
using TextFile;

namespace TestPolygon
{
    [TestClass]
    public class UnitTestPolygon
    {
        [TestMethod]
        public void TestCreate ()

        [TestMethod]
        public void TestShift () { ... }

        [TestMethod]
        public void TestCentroid () { ... }
    }
}
```

```
using Polygon;
using System.Globalization;
```

```
namespace TestPolygon
{
    [TestClass]
    public class UnitTest
    {
        [TestMethod]
        public void TestAdd () { ... }

        [TestMethod]
        public void TestDividedBy () { ... }
    }
}
```

számpárok összeadásának tesztelése:

- asszociatív: $(a+b)+c = a+(b+c)$
- neutrális elem: $0+a = a$, $a+0=a$
- inverz elem: $a+(-a) = 0$, $(-a)+a = 0$
- kommutatív: $a+b = b+a$

számpárok természetes számmal történő osztásának tesztelése

- kerekítés
- nullával való osztás

összegzés algoritmus minta tesztesei:

- eltérő hosszúság
- eleje és vége